

LÄRANDE OCH SAMHÄLLE

Självständigt arbete i fördjupningsämnet Bild
15 högskolepoäng, grundnivå

**Bildlärares digitala kompetens i
klassrummet**

Visual art teachers' digital literacy in the classroom

Sephi Roth

Grundläraresexamen med inriktning mot årskurs 7-9, 270 hp
Självständigt arbete i fördjupningsarbete bild, 15 hp
Ange datum för slutseminarium t.ex. 2026-01-19

Examinator: Pär Widén
Handledare: Ann-Marie
Edström, Annika Hellman

Förord

Detta självständiga arbete har genomförts inom ramen för Grundlärarprogrammet med inriktning mot årskurs 7–9, ämnet bild. Arbetet har till stor del genomförts självständigt och processen har krävt både uthållighet, struktur och ett stort mått av eget ansvarstagande. Särskilt stort fokus har lagts på arbetets struktur, då den valda metodansatsen har inneburit extra utmaningar.

Jag vill rikta ett tack till mina handledare för deras stöd och återkoppling under arbetets gång. Jag vill också tacka de personer som, genom ett stöttande och vägledande arbetssätt, har hjälpt mig genom skrivprocessen med uppmuntran, tålamod och konstruktiv feedback.

Användning av AI-verktyg i arbetet

I arbetets inledande och pågående faser har ett AI-baserat språkverktyg (ChatGPT) använts som stöd i arbetsprocessen. Verktöget har inte använts för att generera analys eller resultat, utan som ett hjälpmedel för att:

- strukturera text och disposition,
- formulera och omformulera akademiskt språk,
- tydliggöra metodbeskrivningar och övergångar mellan avsnitt,
- stödja sammanfattning och språklig bearbetning av redan lästa och analyserade källor,
- kontrollera språklig konsekvens, flyt och akademisk ton.

Allt innehåll som rör tolkning av forskningsresultat, syntes, analys och slutsatser bygger på författarens egen läsning och bearbetning av vetenskapliga källor. AI-verktyget har således fungerat som ett språkligt och strukturellt stöd, inte som en källa till empiriskt eller teoretiskt innehåll, och inte heller som ersättning för självständigt tänkande, analys eller tolkning. Användningen har skett i enlighet med universitetets riktlinjer för akademisk integritet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord	2
Användning av AI-verktyg i arbetet.....	2
Abstrakt	4
1. Inledning	5
2. Frågeställning	5
2.1 Syfte.....	5
3. Metod	6
3.1 Metoddiskussion.....	6
3.1.1 Val av databaser och sökstrategier.....	6
3.2 Databaser.....	6
3.3 Sökstrategi.....	7
3.3.1 Urval och exklusionskriterier.....	8
3.4 Sökresultat.....	9
3.5 Metodologisk reflektion.....	9
4. Sammanfattning av källor	11
4.1 Empiriska källor.....	11
4.1.1 Empirisk syntes.....	12
4.2 Kontextuella källor.....	13
5. Diskussion	16
6. Slutsats	19
Referenslista	22
BILAGA 1	23
BILAGA 2	25
BILAGA 3	28

Abstrakt

Syftet med denna studie är att undersöka hur bildlärares digitala kompetens uttrycks i undervisningen enligt forskning. Studien genomfördes som en systematisk litteraturöversikt baserad på fyra empiriska studier samt fem källor som utgör kontexten.

Resultaten visar att bildlärare generellt uppger en relativt hög digital kompetens, men att denna i praktiken ofta används på ett begränsat och främst stödjande sätt, exempelvis för presentation, planering och informationssökning. Användning av digitala verktyg för kreativt skapande och fördjupat lärande förekommer i mindre utsträckning. Studien visar även att lärares upplevda kompetens, tillgång till fortbildning och organisatoriska förutsättningar har stor betydelse för hur digitala verktyg integreras i undervisningen.

Sammantaget visar resultaten att digital kompetens i bildämnet behöver förstås som en didaktisk och organisatorisk fråga, snarare än enbart en teknisk färdighet.

The aim of this study is to investigate how visual art teachers' digital competence is expressed in teaching according to previous research. The study is conducted as a systematic literature review based on four empirical studies and five sources which creates the contextual base. The results show that visual art teachers generally report a relatively high level of digital competence, but that in practice it is often used in a limited and mainly supportive way, such as presentation, planning, and information retrieval. The use of digital tools for creative work and deeper learning occurs to a lesser extent. The study also shows that teachers' perceived competence, access to professional development, and organizational conditions play an important role in how digital tools are integrated into teaching.

Overall, the results indicate that digital competence in visual arts education should be understood as a didactic and organizational issue rather than merely a technical skill.

1. Inledning

Digital kompetens lyfts fram som en central del av skolans kunskapsuppdrag. Enligt Lgr22 ska elever ges förutsättningar att utveckla förmågan att använda digitala verktyg och medier på ett sätt som är relevant för ämnet (Skolverket, 2022).

2. Frågeställning

”På vilket sätt uttrycks bildlärares digitala kompetens i undervisningen enligt forskningen?”

2.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka hur bildlärares digitala kompetens används i den praktiska undervisningen.

3. Metod

Studien genomfördes som en systematisk litteraturoversikt med syftet att besvara forskningsfrågan:

"På vilket sätt uttrycks bildlärares digitala kompetens i undervisningen enligt forskningen?"

Fokus för översikten var att analysera empiriska studier som undersöker bildlärares digitala kompetens i grundskolan eller motsvarande skolformer. Arbetet utgick från en strukturerad sökprocess, där databassökningar, urval och kvalitetsbedömning dokumenterades för att öka transparensen, reliabiliteten och replikerbarheten.

3.1 Metoddiskussion

I denna studie genomfördes systematiska sökningar i tre forskningsdatabaser: ERIC, Google Scholar och SwePub, för att besvara frågan: *"På vilket sätt uttrycks bildlärares digitala kompetens i undervisningen enligt forskningen?"* Syftet var att identifiera empiriska studier som behandlar digital kompetens hos bildlärare, med särskilt fokus på undervisning i grundskolan.

3.1.1 Val av databaser och sökstrategier

ERIC valdes som primär databas för internationell pedagogisk forskning, med fokus på K-12 och grundskolenivå. Söksträngarna utformades med kombinationer av termer som "Art Teachers", "Visual Arts Teachers", "Digital Literacy", "ICT Skills" och "Technology Integration". Trots initialt stora träffar reducerades urvalet kraftigt efter tillämpning av filter för peer-review och relevans, vilket visar på behovet av noggrant urval vid breda söktermer.

Google Scholar användes som komplement för att fånga artiklar som eventuellt inte indexerats i ERIC. Här var filtermöjligheterna mer begränsade, vilket innebar att urval och inkludering behövde göras manuellt genom granskning av titel, abstract och metodbeskrivning. Detta är en begränsning eftersom det ökar risken för subjektivitet vid bedömningen av relevans.

SwePub valdes för att fånga svensk forskning och ge en kontextuell förståelse av bildämnet digitalisering i svenska skolor. Resultatet visade att svensk forskning är mycket begränsad, vilket motiverar ett större fokus på internationella studier.

3.2 Databaser

Tre forskningsdatabaser valdes ut för att täcka både internationell och svensk forskning:

1. **ERIC** (Education Resources Information Center)
relevans: utbildningsvetenskap och lärarprofession
2. **SwePub**
relevans: svensk forskning och kontext
3. **Google Scholar**
relevans: bredd och möjlighet att fånga upp studier utanför indexerade tidskrifter

Valet av databaser styrdes av forskningsfrågans utbildningsvetenskapliga fokus, samt behovet av att fånga ett forskningsfält där svensk publicering är begränsad.

3.3 Sökstrategi

Sökningarna genomfördes under perioden **23 november–3 december 2025**.

Sökorden formulerades genom kombinationer av ämnesord, fritextord och booleska operatorer (AND/OR). Inledande sökningar genererade breda träffmängder och användes för att identifiera relevanta sökord.

Ett digitalt AI-verktyg (ChatGPT) användes i explorativt syfte för att föreslå söksträngar när initiala sökningar gav få relevanta träffar. Förslagen analyserades och jämfördes med de egna söksträngarna, men tillförde inga nya relevanta resultat och användes därför inte i den slutliga sökningen.

Exempel på centrala söksträngar:

ERIC

- ("Art Teachers" OR "Visual Arts Teachers") AND ("Digital Literacy" OR "ICT Skills" OR "Technology Integration")
- "art teacher" AND "digital art"
- "Visual Art" AND "ICT"

Filter: peer-reviewed, journal articles, publicerade 2010–2025.

SwePub

- ”bildlärare” AND ”digital kompetens”
- ”bildämnet” AND ”digitalisering”
- ”digital kompetens” AND ”lärare”
- ”estetiska ämnen” AND ”digitala verktyg”

Filter: refereegranskade publikationer.

Google Scholar

- “visual arts education” “digital competence” teacher elementary school
- “teachers digital literacy” AND “elementary school” AND “art”
- “art teacher” “technology use”

Sökvarianter och synonymer användes för att säkerställa bredd, exempelvis: digital literacy, ICT skills, technology integration, digital competence, visual arts education, art teacher.

3.3.1 Urval och exklusionskriterier

Urvalet genomfördes i två steg:

- (1) granskning av titel och abstrakt
- (2) fulltextanalys.

Studier inkluderades om de:

1. behandlade bildlärares digitala kompetens eller teknikrelaterade undervisningspraktiker
2. var empiriskt baserade (kvalitativ, kvantitativ eller mixed methods)
3. berörde skolkontext (grundskola/K-12 eller motsvarande)
4. var publicerade i refereegranskade tidskrifter efter 2010
5. behandlade undervisning eller didaktiska perspektiv, inte teknikutveckling.

Studier exkluderades om de:

- inte specifikt avsåg bildämnet eller visuella/estetiska lärmiljöer
- var konceptuella utan empirisk data
- behandlade högre utbildning eller lärarutbildning utan koppling till skola
- fokuserade på elevernas digitala kompetens utan lärarperspektiv.

3.4 Sökresultat

Efter granskning av titel och abstrakt gick 14 studier vidare till fulltextanalys. Av dessa identifierades totalt nio vetenskapliga studier med hög relevans för forskningsfrågan. Fyra av studierna uppfyllde samtliga kriterier för empirisk analys och utgjorde studiens analysmaterial (se tabell A), medan övriga fem användes för teoretisk förankring och kontextualisering (se tabell B). De nio studier som användes i studien består av både internationell och svensk forskning. De empiriska studierna är huvudsakligen genomförda i Kina, USA, Malaysia och Turkiet, medan de svenska studierna används för kontextuell och teoretisk inramning. För en tabellrepresentation av sökresultaten och urvalet, se Bilaga 1.

Kvalitetsbedömning

Den kvalitativa bedömningen fokuserar på:

- metodval och transparens
- urval och datainsamling
- analysens trovärdighet
- etiska överväganden
- relevans för forskningsfrågan.

Studier med vag metodbeskrivning eller låg relevans exkluderades även om de var peer-reviewed.

3.5 Metodologisk reflektion

Resultatet av sökningarna visar att forskningsfältet kring **bildlärares digitala kompetens i svensk grundskola är begränsat**. De flesta studier som analyserar digital kompetens i skolan behandlar lärare generellt eller estetiska ämnen samlat, vilket gör att internationella studier får större betydelse i denna översikt.

Detta kan ses som en metodologisk styrka då översikten belyser ett forskningsgap och indikerar behov av vidare svensk forskning. Samtidigt innebär det en begränsning i överförbarhet, eftersom internationella studier är genomförda i andra utbildningssystem och digitaliseringspolitiska kontexter.

Google Scholar användes för att bredda sökningen, men påverkar reliabiliteten då databasen inkluderar publikationer med varierande vetenskaplig kvalitet. Detta hanterades genom att endast inkludera peer-reviewade artiklar från vetenskapliga tidskrifter.

3.6 Etiska överväganden

Då studien baseras på publicerat material har inga primärdata samlats in, och därmed föreligger inga personuppgifter eller etiska risker. Etiska överväganden har istället handlat om korrekt återgivning av andras forskning och transparens i urval.

3.6.1 Sammanfattning av metod

Metoden utgörs av en systematisk litteraturöversikt med tydligt definierade söksträngar, urvalskriterier och kvalitetsbedömning. Fyra empiriska studier utgör analysmaterialet i resultatdelen, medan ytterligare fem vetenskapliga arbeten används för att belysa forskningsfältet och den svenska kontexten. De internationella studierna kompletterar och förstärker en begränsad svensk forskningsbas. Tabell A och B återfinns i sin helhet i Bilaga 2

4. Sammanfattning av källor

4.1 Empiriska källor

Exploring the Impact of Digital Literacy on Art Education Teachers' ICT Integration Intention (Chen & Gao, 2025)

Studien undersöker hur bildlärares digitala kompetens påverkar deras användning av digitala verktyg i undervisningen. Digital teknik blir allt vanligare i skolan men lärares inställning och kunskap har stor betydelse om tekniken används och i vilken omfattning.

I studien deltog 580 lärare som genom en enkät svarade på om sin digitala kompetens, attityd till teknik och hur användbar de upplever att den är i sin undervisning.

Resultatet visar att lärare med högre digital kompetens är mer positiva till att använda digitala verktyg. Det påverkar hur användbar tekniken upplevs och hur lätt den är att använda. Studien visar även att sociala faktorer, såsom kollegors och skolledningens förväntningar, påverkar lärarnas vilja att använda teknik, men i mindre utsträckning än den egna kompetensen. Det framkommer även att teknikens kvalitet och funktionalitet har betydelse för om lärare upplever den som användbar. Däremot kunde man peka på att faktorer på teknikens relevans för arbetsuppgifter har mindre betydelse.

Studien pekar också på behovet av fortbildning och organisatoriskt stöd för att stärka bildlärares och därigenom främja digitaliseringen i bildämnet.

Visual Art Education Teachers' Beliefs and Attitudes Toward Incorporating ICT into Art Classrooms (Rahmat & Au, 2019)

En studie genomförd i Malaysia pekar på att bildlärare upplever ett begränsat självförtroende i användningen av digitala verktyg i undervisningen. Resultaten indikerar att bristande digital kompetens påverkar både lärarnas vilja och förmåga att integrera digital teknik i bildundervisningen. Det indikerar ett tydligt behov av fortbildning inom digitala verktyg och metoder för att stärka lärarnas professionella trygghet i användning av tekniken. Vidare framgår det också att lärare erhåller en basal nivå inom digitala verktyg och väljer att inte integrera verktygen som en del av undervisningens pedagogiska utformning i den omfattningen som önskas. Detta tyder på att digital kompetens inte enbart handlar om teknisk färdighet, utan även om didaktisk förståelse och pedagogisk tillämpning inom ämnet bild.

K-12 Art Teacher Technology Use and Preparation (Strycker, 2020)

Denna studie undersöker hur bildlärare i grundskola och gymnasium i en amerikansk delstat använder digital teknik i undervisningen, samt vilken likvärdig utbildning de fått under sin lärarutbildning. Studien använder en mixed-methods design som består av enkät (n=67 lärare) och återkommande intervjuer (n=8).

Resultatet summerar att bildlärare främst använder digital teknik för presentation av innehåll (powerpoint), tillgång till digitala resurser (referensmaterial) och förberedelse av undervisning.

Användningen i begränsad utsträckning finns genom att stödja elever med särskilda behov och systematisk analys av elevdata. Studien visar också att många lärare upplever att deras lärarutbildning har varit begränsat i förberedelsen för pedagogisk användning av digital teknik i bildämnet. Lärare efterfrågar tillgång till individuell utrustning och ämnesspecifik fortbildning. Sammanfattningsvis visar studien att bildlärares digitala kompetens i praktiken främst uttrycks genom stödjande och presenterande funktioner, snarare genom transformativ eller kreativ teknikanvändning i klassrummet.

Exploring Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) Among Visual Arts Teachers (Mehmet Ali Gökdemir, 2024)

Studien undersöker nivån av teknologisk/pedagogisk ämneskunskap (TPACK) hos bildlärare i regionen Diyarbakır i Turkiet under läsåret 2023-2024. Syftet är att kartlägga hur väl bildlärare behärskar samspelet mellan ämneskunskap, pedagogik och digital teknik. Ytterligare variabler som undersöker denna kompetens är kön, yrkeserfarenhet, skolans socioekonomiska nivå och deltagande i fortbildning. Studien bygger på en enkätundersökning med (n=152) bildlärare. Metoden bygger på självskattning, varav resultatet visar hög kunskap på ämneskunskap, pedagogik och digital teknik, varav kön inte påverkar resultatet. Författaren betonar vikten av TPACK integreras tydligare i lärarutbildningen för ämnet bild, samt att ge bildlärare praktiska erfarenheter av att använda digitala verktyg i undervisningen.

4.1.1 Empirisk syntes

De fyra studierna pekar på att bildlärare uppger relativt hög digital kompetens, men att kompetensen inte alltid omsätts till pedagogisk integrerad användning i själva undervisningen. De digitala verktygen används främst för presentation, planering och informationssökning, snarare än att använda de verktyg till fördjupat kreativt skapande, samt fördjupa elevers lärande.

Resultatet visar att bildlärares digitala kompetens har stor betydelse gällande deras inställning till och användning av digitala verktyg i undervisningen. Lärare med högre digital kompetens är mer benägna att använda digitala verktyg i undervisningen, medan osäkerhet och låg självförtroende leder till mer begränsat och försiktigt bruk. Återkommande slutsats i samtliga studier är att det finns ett tydligt behov av ämnesspecifik fortbildning samt praktisk träning i hur digitala verktyg kan integreras didaktiskt i bildämnet. Det handlar alltså inte om tillgången till teknik, utan att utveckla bildlärares förmåga att använda tekniken i undervisningen.

4.2 Kontextuella källor

Estetikens ekologi : Akademiseringen och digitaliseringen, eller 'amatöriseringen' av skolämnen slöjd och bild?

Estetikens ekologi är ett forskningsprojekt som behandlar hur samtida utbildningspolitiska och samhällsliga förändringar, digitalisering och akademisering, påverkar de estetiska ämnenas innehåll, status och undervisningspraktik med fokus på hur bild- och slöjdämnen omformas genom styrdokument, lärarutbildning och nya teknologiska villkor. I projektbeskrivningen uttrycks att digitalisering innebär nya verktyg som leder till förändrade sätt att förstå kunskap, skapande och lärande inom de estetiska ämnena. Det beskrivs som både ett praktiskt redskap i undervisningen och en faktor som påverkar ämnets identitet, innehåll och didaktiska inriktning. Projektet pekar på spänningar mellan traditionella skapandetraditioner och teoretiska akademiserande samt digitala uttrycksformer.

Digital kompetens för lärare (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025) (Kap 7, 13)

Godhe och Sofkova Hashemi (red.) (2025) är en redigerad forskningsantologi som behandlar digital kompetens i relation till lärarrollen, undervisningspraktik och skolans digitalisering i ett svenskt utbildningssammanhang. Antologin samlar ett flertal forskningsbidrag som belyser digitaliseringens konsekvenser för undervisning, lärarprofession och skolans styrning ur både teoretiska och empiriska perspektiv.

Analysen i föreliggande studie avgränsas till kapitel 7, *Digital kompetens i skolan – begreppets innebörd* (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025, s. 83–93), samt kapitel 13, *Lärares professionella digitala kompetens* (Sofkova Hashemi & Skantz, 2025, s. 161–171), vilka används som teoretisk och begreppslig grund. Dessa kapitel bidrar med en fördjupad förståelse av hur digital kompetens kan förstås som ett mångdimensionellt och kontextberoende begrepp, samt hur lärares professionella digitala kompetens omfattar flera aspekter av lärarrollen.

Boken framhåller att digital kompetens inte bör reduceras till enbart teknisk färdighet, utan måste förstås som en integrerad del av lärares professionella praktik, där didaktiska överväganden, ämnesinnehåll, etiska frågor och organisatoriska förutsättningar samverkar. Antologin presenterar även centrala ramverk såsom TPACK och DigCompEdu och diskuterar deras relevans för analys och utveckling av lärares digitala kompetens i undervisningen.

Challenges and changes in arts education in Sweden – visual communication, visual culture and visual competence (Karlsson Häikiö, 2022)

Artikeln analyserar villkoren för bildundervisning i svensk grundskola i relation till styrdokument, tidigare nationella utvärderingar och intervjuer med bildlärare med fokus på hur bildämnet har förändrats över tid. Studien visar även att bildämnet har länge haft låg status i skolan med begränsad undervisningstid, stora elevgrupper och ofta bristfälliga lokaler och digitala resurser. Samtidigt pekar både nationella utvärderingar och lärarintervjuer på att undervisningen i stor utsträckning domineras av individuellt analogt bildskapande. Arbetet med det digitala visar sig vara mindre utvecklat. Bristande lärarkompetens och fortbildning inom digitala arbetsätt lyfts som ett centralt problem, det trots att LGR11 och senare LGR22 förändrats för att tydligare betona visuell kultur, bildanalys, digitala uttrycksformer samt visuell kompetens. Författaren argumenterar att digitala verktyg kan stödja ett mer processinriktat lärande där både processen och resultatet blir synliga. Det konstateras att övergången hämmas av traditioner, resursbrist och kompetensbrist. Sammanfattningsvis befinner sig bildämnet i ett skifte, där kraven för digital kompetens ökar men undervisningspraktiken har inte anpassats till de nya målen fullt ut.

Skolverket (2023) – *Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå*

Skolverkets publikation är ett kommentarmaterial till läroplanerna och har som syfte att förtydliga vad digital kompetens innebär i skolan och hur den ska ge uttryck i alla ämnen. Materialet betonar att digitaliseringen inte är ett separat område utan ett övergripande uppdrag för hela skolan och alla lärare.

Digital kompetens definieras utifrån fyra huvudaspekter.

- att förstå hur digitaliseringen påverkar individ och samhälle,
- att kunna använda och förstå digitala verktyg och medier,
- att ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningsätt,
- att kunna läsa problem och omsätta ideer till handling med hjälp av digital teknik.

Digitala verktyg ska användas som ett medel för lärande genom att stärka elevernas kunskapsutveckling. För bildämnet innebär det att arbeta med digitalt skapande, bildbearbetning, foto, film och visuella uttryck. Digitala verktyg beskrivs som en naturlig del av samtliga visuell kultur. Skolverket betonar även skolans kompensatoriska uppdrag: rektorer och huvudmän ska skapa organisatoriska och materiella förutsättningar så att alla elever ges möjlighet att utveckla digital kompetens, oavsett bakgrund eller skolans resurser.

Att känna sig hemma i den digitala världen (Kjällander, 2022)

Denna forskningsantologi behandlar hur skolans digitalisering påverkar lärarprofessionen, undervisningspraktiken och skolans organisation. Den bygger på flera studier som belyser vilka utmaningar lärare möter i arbetet med att integrera digitala verktyg i undervisningen. Ett centralt resultat är att digitalisering inte automatiskt leder till pedagogisk utveckling, istället framhålls lärarens professionella kompetens, didaktiska förståelse och organisatoriskt stöd som avgörande för om tekniken bidrar till lärande. Flera kapitel visar att lärare ofta använder digitala verktyg på ett ytligt och administrativt sätt än att förändra undervisningen i grunden. Många lärare upplever osäkerhet inför teknikanvändning och att brist på fortbildning begränsar möjligheterna till pedagogisk integration. Sammanfattningsvis ställer skolans digitalisering höga krav på lärarnas professionella utveckling och långsiktiga kompetensutveckling samt organisatoriska strukturer är avgörande för att tekniken ska bidra till undervisningens kvalitet.

5. Diskussion

Sammanfattning av huvudresultat

Denna systematiska litteraturöversikt har haft som syfte att undersöka på vilket sätt bildlärares digitala kompetens uttrycks i undervisningen enligt forskningen. Sammantaget visar resultaten från de fyra empiriska studierna att bildlärare generellt uppger en relativt hög nivå av digital kompetens, men att denna kompetens inte alltid omsätts i en didaktiskt integrerad och pedagogiskt transformativ användning i undervisningspraktiken (Chen & Gao, 2025; Strycker, 2020; Rahmat & Au, 2019; Gökdemir, 2024). Detta ligger i linje med hur digital kompetens i svensk forskning beskrivs som ett mångdimensionellt och kontextberoende begrepp som inte kan reduceras till teknisk färdighet, utan måste förstås i relation till didaktik, ämnesinnehåll och undervisningspraktik (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025, s. 83–93; Sofkova Hashemi & Skantz, 2025, s. 161–163).

I flera av studierna framkommer att digitala verktyg främst används för stödjande och administrativa syften, såsom presentation av innehåll, planering av undervisning och informationssökning, snarare än för kreativt skapande, utforskande arbetssätt eller fördjupat lärande i bildämnet (Strycker, 2020; Rahmat & Au, 2019). Detta innebär att tekniken i stor utsträckning används som ett komplement på grundläggande nivå till traditionell undervisning, snarare än som ett medel för att förändra eller vidareutveckla undervisningens former och innehåll. Enligt Sofkova Hashemi och Skantz (2025) är just denna skillnad mellan teknikanvändning som stöd respektive som didaktiskt integrerad resurs central i förståelsen av lärares professionella digitala kompetens (s. 162–164).

Resultaten visar vidare att bildlärares upplevda digitala kompetens har stor betydelse för deras inställning till och användning av digitala verktyg i undervisningen. Lärare som upplever sig ha hög digital kompetens är mer benägna att integrera digitala verktyg i undervisningen, medan osäkerhet och låg tilltro till den egna förmågan tenderar att leda till ett mer begränsat och försiktigt användande (Chen & Gao, 2025; Rahmat & Au, 2019).

Ett återkommande tema i samtliga studier är att det finns ett tydligt behov av ämnesspecifik fortbildning och praktisk träning i hur digitala verktyg kan integreras i bildämnet (Strycker, 2020; Gökdemir, 2024; Chen & Gao, 2025). Sammantaget tyder detta på att utmaningen inte i första hand handlar om tillgång till teknik, utan om att utveckla bildlärares förmåga att använda digitala verktyg på ett pedagogiskt och kreativt meningsfullt sätt i undervisningen.

Resultaten i relation till styrdokument och tidigare forskning

De resultat som framkommer i denna litteraturoversikt står i tydlig kontrast till de ambitioner som uttrycks i svenska styrdokument. Skolverket (2023) betonar att digital kompetens ska vara en integrerad del av undervisningen i alla ämnen och omfatta såväl skapande, analys som kritisk reflektion. För bildämnet innebär detta bland annat arbete med digitalt skapande, bildbearbetning, foto, film och andra visuella uttrycksformer (Skolverket, 2023). Trots detta visar både de internationella studierna i denna översikt och svensk forskning att den faktiska undervisningspraktiken ofta präglas av ett mer begränsat och instrumentellt användande av digitala verktyg.

Detta illustrerar den spänning mellan policy, begrepp och praktik som även Godhe och Sofkova Hashemi (2025) beskriver, där digital kompetens i styrdokument ges en bred och ambitiös innebörd, men i undervisningen ofta realiserar i mer begränsade former (s. 88–91).

Vidare bekräftar tidigare forskning som visar att digitalisering i skolan inte automatiskt leder till pedagogisk utveckling. Kjällander (2022) visar exempelvis att digitala verktyg ofta används på ett ytligt eller administrativt sätt snarare än som en del av undervisningens didaktiska kärna. Liknande mönster framträder i denna studies empiriska material, där tekniken främst används för presentation och planering snarare än för att utveckla nya arbetssätt i bildämnet.

Karlsson Häikiö (2022) pekar på att bildundervisningen i svensk skola fortfarande i hög grad domineras av individuellt, analogt bildskapande, trots att styrdokumenterna i allt högre grad betonar visuell kultur, digitala uttrycksformer och bildanalys. Författaren menar att övergången mot mer digitalt och processinriktat arbete hämmas av traditioner, resursbrist och kompetensbrist, vilket ligger i linje med resultaten i föreliggande studier.

Vidare kan resultaten belysas av forskningsprojektet Estetikens ekologi (Wikberg m.fl., 2020–2023), som beskriver hur bildämnet befinner sig i ett spänningsfält mellan traditionella skapandetraditioner och nya digitala och akademiserade kunskapsformer. Digitalisering framställs där inte enbart som ett nytt verktyg, utan som en förändring som påverkar ämnets identitet, innehåll och didaktiska inriktning. Den försiktiga och begränsade användning av digitala verktyg som framkommer i denna översikt kan tolkas som ett uttryck för denna pågående omvandlingsprocess. På liknande sätt beskriver Sofkova Hashemi och Skantz (2025) hur lärares professionella digitala kompetens formas i ett spänningsfält mellan traditionella

undervisningspraktiker, nya tekniska möjligheter och organisatoriska villkor, vilket gör förändringsprocessen långsam och komplex (s. 161–165).

Självskattad kompetens och faktisk undervisningspraktik

Ett intressant resultat är att studien om TPACK bland bildlärare i Turkiet visar på genomgående höga självskattade nivåer av teknologisk, pedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens Gökdemir (2024), samtidigt som andra studier i översikten visar att den faktiska användningen av digitala verktyg i undervisningen ofta är relativt begränsad (Strycker, 2020; Rahmat & Au, 2019).

Detta pekar på en möjlig diskrepans mellan upplevd kompetens och faktisk undervisningspraktik. Självskattning som metod innebär att det är respondenternas egna uppfattningar om sin kompetens som mäts, snarare än deras faktiska handlingsrepertoar i undervisningssituationen. Utan en tydlig specificering av vilka digitala verktyg, program eller arbetsformer som avses riskerar självskattningsinstrument därför att ge en förenklad eller överskattad bild av den faktiska kompetensen. Detta problematiseras även av Sofkova Hashemi och Skantz (2025), som betonar att professionell digital kompetens inte enbart handlar om upplevd säkerhet eller teknisk vana, utan om hur kunskaperna faktiskt omsätts i planering, genomförande och bedömning av undervisning (s. 163–166).

Självskattningsinstrument mäter i första hand lärares tilltro till den egna förmågan, vilket inte nödvändigtvis behöver spegla hur undervisningen faktiskt genomförs i klassrummet. Detta stärker behovet av fler studier som bygger på klassrumsobservationer, undervisningsanalyser och kvalitativa metoder som kan fånga hur digitala verktyg faktiskt används i praktiken. Detta ligger i linje med Godhe och Sofkova Hashemis (2025) betoning på att digital kompetens måste förstås som situerad, relationell och praktknära, snarare än som en generell eller abstrakt färdighet (s. 84–87).

6. Slutsats

Syftet med denna systematiska litteraturöversikt har varit att undersöka på vilket sätt bildlärares digitala kompetens uttrycks i undervisningen enligt forskningen. Sammantaget visar resultaten att bildlärare generellt uppger, genom självskattning, ha en relativt hög nivå av digital kompetens, men att denna kompetens i praktiken ofta tar sig uttryck i en begränsad och främst stödjande användning av digitala verktyg i undervisningen. Digital teknik används huvudsakligen för presentation, planering och informationssökning, medan användning för kreativt skapande, undersökande arbetssätt och fördjupat lärande i bildämnet förekommer i betydligt mindre utsträckning. Detta bekräftar bilden av att digital kompetens i undervisningspraktik ofta realiseras på en mer instrumentell nivå, trots att begreppet i forskning beskrivs som ett komplext, mångdimensionellt och didaktiskt förankrat kompetensområde (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025, s. 83–90).

Studien visar vidare att bildlärares upplevda digitala kompetens har stor betydelse för deras inställning till och användning av digitala verktyg. Lärare som upplever sig ha hög digital kompetens är mer benägna att integrera digital teknik i undervisningen, medan osäkerhet och låg tilltro till den egna förmågan tenderar att leda till ett mer försiktigt och begränsat användande. Samtidigt pekar resultaten på att självskattad kompetens inte nödvändigtvis speglar hur digitala verktyg faktiskt används i undervisningspraktiken, vilket indikerar ett behov av fler studier som undersöker faktisk undervisning genom observationer och kvalitativa metoder. Detta ligger i linje med Sofkova Hashemi och Skantz (2025), som betonar att professionell digital kompetens inte kan reduceras till upplevd säkerhet eller teknisk vana, utan måste förstås i relation till hur lärare faktiskt planerar, genomför och reflekterar över sin undervisning (s. 161–166).

Ett genomgående resultat i både de empiriska studierna och de kontextuella källorna är att fortbildning och organisatoriska förutsättningar är avgörande för om digitala verktyg kan integreras på ett pedagogiskt meningsfullt sätt i bildämnet. Resultaten tyder på att digital kompetens inte enbart kan förstås som en individuell lärarförmåga, utan måste ses som en del av skolans samlade strukturer, resurser och prioriteringar. Utmaningen handlar därmed inte främst om tillgång till teknik, utan om att skapa förutsättningar för att tekniken ska kunna användas didaktiskt genomtänkt och ämnesspecifikt. Godhe och Sofkova Hashemi (2025) framhåller på liknande sätt att utveckling av digital kompetens är beroende av både organisatoriska ramar, kollegialt lärande och långsiktiga kompetensutvecklingsinsatser, snarare än enskilda tekniska satsningar (s. 90–93).

Sammantaget visar studien att bildämnet befinner sig i ett skede där kraven på digital kompetens ökar, samtidigt som undervisningspraktiken i många fall fortfarande präglas av traditionella arbetssätt. För att digitalisering ska bidra till en faktisk utveckling av undervisningen i bildämnet krävs långsiktiga satsningar på ämnesdidaktisk fortbildning, tydligare koppling mellan styrdokument och praktik samt ökat fokus på hur digitala verktyg kan användas för att stödja kreativa, undersökande och processinriktade arbetssätt. I detta perspektiv kan digitalisering förstås inte enbart som införandet av nya verktyg, utan som en förändring av ämnets didaktiska praktik och professionella kunskapsbas, vilket också betonas i den svenska forskningen om lärares professionella digitala kompetens (Sofkova Hashemi & Skantz, 2025, s. 161–165).

För framtida forskning finns ett särskilt behov av fler studier i svensk kontext som undersöker hur digitala verktyg faktiskt används i bildundervisningen och vilka didaktiska möjligheter och utmaningar detta medför.

Betydelsen av fortbildning och organisatoriska förutsättningar

Ett genomgående resultat i både de empiriska studierna och de kontextuella källorna är att fortbildning och organisatoriskt stöd spelar en avgörande roll för om digitala verktyg integreras i undervisningen på ett meningsfullt sätt (Strycker, 2020; Chen & Gao, 2025; Kjällander, 2022).

Skolverket (2023) betonar att huvudmän och skolledningar har ett ansvar för att skapa organisatoriska och materiella förutsättningar för att digital kompetens ska kunna utvecklas i undervisningen. Resultaten i denna studie tyder på att digital kompetens därför inte kan förstås enbart som en individuell lärarförmåga, utan som en fråga om skolans samlade strukturer, resurser och prioriteringar.

Metodologiska reflektioner och studiens begränsningar

Denna studie bygger på en systematisk litteraturoversikt av fyra empiriska studier, vilka samtliga i huvudsak baseras på enkätdata och självrapporterade uppgifter. Detta innebär att resultaten i stor utsträckning speglar lärares uppfattningar och självskattningar, snarare än observerad undervisningspraktik. Detta kan ses som en begränsning, då självskattade data riskerar att ge en mer positiv bild av kompetens än vad som faktiskt kommer till uttryck i klassrummet (jfr. Strycker, 2020; Rahmat & Au, 2019). Detta problematiseras även i forskningen om digital kompetens, där det betonas att självskattningsstudier behöver kompletteras med praktikinrä

analyser för att fånga hur kompetens faktiskt tar form i undervisning (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025, s. 84–87).

Samtidigt är en styrka i studien att sökprocess, urval och kvalitetsbedömning har genomförts på ett systematiskt och transparent sätt, vilket stärker studiens tillförlitlighet och replikerbarhet.

Implikationer för praktik och fortsatt forskning

Resultaten pekar på behovet av att i högre grad fokusera på ämnesspecifik didaktisk fortbildning för bildlärare, där fokus inte enbart ligger på teknisk färdighet utan på hur digitala verktyg kan användas för att utveckla undervisningens innehåll och arbetsformer (jfr. Kjällander, 2022; Skolverket, 2023). Detta överensstämmer med hur professionell digital kompetens beskrivs som en integrerad del av lärarens didaktiska och ämnesdidaktiska kunnande snarare än som en separat teknisk färdighet (Sofkova Hashemi & Skantz, 2025, s. 162–164).

För framtida forskning finns ett tydligt behov av fler empiriska studier i svensk kontext, särskilt studier som bygger på observationer, intervjuer och analyser av faktisk undervisningspraktik i bildämnet.

Sammantaget visar studien att utvecklingen av digital kompetens i bildämnet inte i första hand är en teknisk fråga, utan en didaktisk, organisatorisk och professionsrelaterad utmaning. För att digitalisering ska bidra till en meningsfull utveckling av undervisningen krävs inte enbart tillgång till verktyg, utan långsiktiga satsningar på ämnesdidaktisk kompetensutveckling, kollegialt lärande och strukturella förutsättningar i skolans organisation. Först då kan digitala verktyg bli en integrerad del av bildämnets kunskapspraktik snarare än ett kompletterande stöd.

Referenslista

Chen, Y., & Gao, F. (2025). Exploring the impact of digital literacy on art education teachers' ICT integration intention. *SAGE Open*, 15(3), 1–16. <https://doi.org/10.1177/21582440251378790>

Godhe, A.-L. & Sofkova Hashemi, S. (Red.) (2025). *Digital kompetens för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur.

Gökdemir, M. (2024). *Exploring technological pedagogical content knowledge (TPACK) among visual arts teachers*. *International Journal of Progressive Education*, 20(1).

Karlsson Häikiö, T. (2022). Challenges and changes in arts education in Sweden – Visual communication, visual culture and visual competence in the syllabus for visual arts. *Journal of Visual Literacy*, 41(3–4), 201–223. <https://doi.org/10.1080/1051144X.2022.2132621>

Kjällander, S. (2022). Att känna sig hemma i den digitala världen: Lärares utmaningar och skolans digitalisering. *Nordisk tidsskrift för pedagogikk og kritikk*, 8, 268–286.

Rahmat, M. K., & Au, W. K. (2019). Visual art education teachers' beliefs and attitudes toward incorporating ICT into art classrooms. *Malaysian Online Journal of Educational Technology*, 7(2), 69–84.

Skolverket. (2023). *Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå – Ett kommentarmaterial till läroplanerna*. Stockholm: Skolverket.

Strycker, J. (2020). *K–12 art teacher technology use and preparation*. *International Journal of Education Through Art*, 16(3), 345–360.

Wikberg, S. (2020–2023). *Estetikens ekologi: Akademiseringen och digitaliseringen, eller "amatöriseringen" av skolämnena bild och slöjd?* Forskningsprojekt vid Umeå universitet, finansierat av Vetenskapsrådet. <https://www.umu.se/forskning/projekt/estetikens-ekologi/>

BILAGA 1

Tabell A - Analysmaterial

Bilaga 1 tabell A. Översikt över inkluderade empiriska studier

Nr	Titel	År	Databas	Metod	Land
1	Exploring the Impact of Digital Literacy on Art Education Teachers' ICT Integration Intention	2025	ERIC	Kvantitativ enkät (n=580)	Kina
2	K-12 Art Teacher Technology Use and Preparation	2020	Google Scholar	Enkätstudie	USA
3	Visual Art Education Teachers' Beliefs and Attitudes Toward Incorporating ICT	2019	ERIC	Kvantitativ enkät	Malaysia
4	Exploring TPACK Among Visual Arts Teachers	2024	Google Scholar	Kvantitativ enkät	Turkiet

Tabell B - Teori och kontext

Översikt över studier, artiklar och bokkapitel som användes i kontextuella och teoretiska syften

Nr	Titel	År	Databas	Metod/typ	Land
1	Estetikens ekologi: Akademiseringen och digitaliseringen	2020-2023	SwePub	Forskningsprojekt	Sverige
2	Digital kompetens för lärare (Godhe & Sofkova Hashemi)	2025	SwePub	Forskningsantologi	Sverige
3	Challenges and changes in arts education in Sweden	2022	Google Scholar	Policy-/läroplansanalys	-
4	Skolverket PDF11627	2023	Google (manuell)	Myndighetsrapport	Sverige
5	Att känna sig hemma i den digitala världen	2022	LibSearch	Forskningsantologi	Sverige

TABELL A	BILAGA 2					
Analysdel	Datum	Databas	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Valda artiklar
	2025-11-24	ERIC	"art teacher" AND "digital art"	Peer-reviewed, 2007–2025	15	Exploring the Impact of Digital Literacy on Art Education Teachers' ICT Integration Intention (Chen & Gao, 2025)
	2025-11-24	ERIC	"Visual Art" AND "ICT"	Peer-reviewed	9	Visual Art Education Teachers' Beliefs and Attitudes Toward Incorporating ICT into Art Classrooms (2019)
	2025-11-26	Google Scholar	"teachers digital literacy" AND "elementary school" AND	Sorterat efter relevans	344	Exploring TPACK Among Visual Arts Teachers (2024)

			"art"			
	2025-11-26	Google Scholar	"art teacher" "technology use"	Sorterat efter relevans	1030	K-12 Art Teacher Technology Use and Preparation (2020)
TABELL B						
Kontext	Datum	Databas	Sökord	Begränsningar	Antal träffar	Titel artiklar / böcker
	2025-11-25	SwePub	bildämnet AND digitalisering	Peer-reviewed	2	Estetikens ekologi: Akademisering och digitaliseringen
	2025-11-25	SwePub	"digital kompetens" AND lärare	Peer-reviewed	32	Digital kompetens för lärare (Godhe & Sofkova Hashemi, 2025)
	2025-11-26	Google Scholar	"visual arts education" "digital	Sorterat efter relevans	110	Challenges and changes in arts education in

			competence" teacher			Sweden – visual communication, visual culture and visual competence
	2025-11- 27	Google (manuell)	Lärares kompetens inom digitala verktyg i ämnet bild grundskolan	Svensk myndighetsrapport	–	Skolverket PDF11627
	2025-11- 27	LibSearch	"Digital kompetens för lärare"	Bok / antologi	–	Att känna sig hemma i den digitala världen; Teachers' challenges and school digitalization

BILAGA 3

PRISMA-flödesschema (beskrivning)

Avsnittet följer PRISMA-riktlinjer för rapportering av urval och screening i systematiska litteraturöversikter. Databassökningar genomfördes i ERIC, SwePub och Google Scholar mellan 23 november och 3 december 2025. Sökningarna genererade ett stort antal träffar ($n = 23\,196$). Efter borttagning av uppenbart irrelevanta träffar samt granskning av titel och abstract återstod 18 artiklar för fulltextgranskning. Efter fulltextgranskning inkluderades slutligen fyra empiriska studier som uppfyllde samtliga inklusionskriterier och utgjorde studiens analysmaterial. Övriga granskade studier exkluderades främst på grund av att de inte var ämnesspecifika för bildämnet, saknade empirisk data eller fokuserade på lärarutbildning eller högre utbildning. Utöver dessa fyra empiriska studier användes ytterligare vetenskapliga arbeten och svenska rapporter för teoretisk förankring och contextualisering.

Databassökningar i ERIC, SwePub och Google Scholar

SCREENING

Titel- och abstractgranskning

→ 18 artiklar kvar

FULLTEXTGRANSKNING

→ 18 artiklar granskade i fulltext

INKLUDERING

IDENTIFIERING

→ 4 empiriska studier inkluderades i analysen

→ 5 relevanta texter som utgör bakgrund, teori och kontext